
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תורת הרע בקבלת העת החדשה - 14753

תאריך עדכון אחרון 21-08-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מחשבת ישראל

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' יהונתן גארב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Jonathan.garb@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום בדוא"ל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יוקדש לעיון בתורת הרע בקבלה המודרנית. הקורס יפתח בבחינה של טקסטים וסוגיות יסוד של תורת הרע בקבלת ימה"ב, ולאחר מכן יעסוק בפרקים חשובים של סוגיה זו בעת החדשה, תוך התייחסות להקשר ההיסטורי בו נתחברו הדברים. היות וטקסטים רבים שילמדו, נכתבים לאור או מפרשים זה את זה, יושם בקורס דגש על דרכי הפרשנות הקבלית. לסטודנטים המוכנים להשקיע את המאמץ הנדרש, הקורס יעניק פריסה רחבה של סוגיית יסוד בקבלת העת החדשה, תוך רכישת כלים חשובים לעיון בטקסטים מורכבים ועשירים.

מטרות הקורס:

לרכוש יכולת לעמוד על התאוריה של תורת הרע הקבלית המודרנית וכלים פילולוגיים יסודיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לארגן חומרים המשתרעים על פני פרקי תורת הרע הקבלית.
- לנתח טקסט קבלי מן העת החדשה באופן עשיר.
- לבקר כתיבה מחקרית קיימת.
- להעריך את הישגי המחקר הקיים.
- להציג בפני השותפים ללימוד מסקנות ראשוניות של מחקר אישי (לכותב/ות עבודת סמינר).
- להציג שאלות באופן ממוקד ובהיר.
- לבקר את הרלוונטיות של מושגים כמו 'תוצרי למידה' עבור מדעי הרוח.

דרישות נוכחות (%):

אין דרישה רשמית למספר שיעורים ספציפי, אך יש להביא לידי ביטוי בעבודות בסוף השנה גם את עיקרי הדיון בשיעור. השיעורים מתקיימים מתוך הנחה שהתלמידים הכינו את הקריאה השבועית.

שיטת ההוראה בקורס: • מבואות כלליים המעניקים הקשר היסטורי ופילולוגי.

- עיון קרוב בטקסטים ראשוניים
- ניתוח ביקורתי של מאמרים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- רקע כללי
2. זוהר
3. רמ"ק
4. קבלת האר"י
5. עמק המלך
6. ר' נתן העזתי

7. המאה הי"ח
8. ר' נחמן מברסלב
9. בעל הלשם
10. הצגות תלמידים
11. סיכום

חומר חובה לקריאה:

. רקע כללי

א. ברשימה הלוועזית.

ב. גרשם שלום, פרקי יסוד בהבנת הקבלה וסמליה, י' בן-שלמה (מתרגם), ירושלים תשל"ו, עמ' 212-187. [סטרא אחרא - הטוב והרע בקבלה]. (K321 S36 526 BM)

ג. משה אידל, 'המחשבה הרעה של האל', תרביץ, מט (תש"ם), עמ' 367-359.
2. זוהר

א. 'מאמר התנינים': זוהר ח"ב, לד ע"א - לה ע"ב [תרגום ופירוש: תשבי ולחובר, משנת הזוהר, כרך א, ירושלים תשל"א, עמ' שלד-שלט]. (1971 T55 A52 525 BM)

ב. ברשימה הלוועזית.

3. רמ"ק

ר' משה קורדובירו, ספר הזוהר עם פירוש אור יקר, כרך ז, ירושלים תשכ"ב-תשמ"ט, עמ' קסה-קצא.
(BM 525 A5 K67 1962)

4. קבלת האר"י

א. ר' חיים ויטאל (בעריכת ר"מ פופרש), [דרך] עץ חיים, שער רפ"ח ניצוצין, פרק ה, חלק א, פז עמודה ד-פח, עמודות א-ב. - להוריד באתר: <http://37654.org.hebrewbooks.org>

ב. 'דרוש התנינים לר"ן' טבול', קובץ מן הגנוזים, ספר ד, עמ' א-כה. (K68 40 BM).

ג. ישעיה תשבי, תורת הרע והקליפה בקבלת האר"י, ירושלים תשמ"ד 2, עמ' י-יא, נב-סא, סב-עב. (BM 525 A7 L8198 1984)

ד. ברשימה הלוועזית.

5. עמק המלך

ר' נפתלי בכרך, עמק המלך, אמסטרדם ת"ח, שער עולם התווה, פרק לב, כ ע"א - כא ע"א. להוריד באתר: <http://7307.org.hebrewbooks.org>

6. ר' נתן העזתי

א. ר' נתן העזתי, 'דרוש התנינים', גרשם שלום (עורך), בעקבות משיח: אוסף מקורות מראשית התפתחות האמונה השבתאית, ירושלים תש"ד, עמ' ט-נב [עמ' ט-יג - מבוא מאת שלום]. (BM 527.2 N38 B4)

ב. חיים וירשובסקי, 'התיאולוגיה השבתאית של נתן העזתי', הנ"ל, בין השיטין: קבלה, קבלה נוצרית, שבתאות, משה אידל (עורך), עמ' 188-152. (B4 W57 526 BM)

ג. גרשם שלום, שבתי צבי והתנועה השבתאית בימי חייו, תל אביב תשמ"ח, כרך א, עמ' 261-240. [על דרוש התנינים] (BM 1985 S36 S32 527.1)

ד. אברהם אלקיים, סוד האמונה בכתבי נתן העזתי, דיסרטציה, האוניברסיטה העברית בירושלים תשנ"ד, עמ' 98-87 [על דרוש התנינים] (E5 N38 527.1 BM)

7. המאה הי"ח

א. יהודה ליבס, 'כתבים חדשים בקבלה שבתאית מחוגו של ר' יהונתן אייבשיץ', סוד האמונה השבתאית, ירושלים תשנ"ה, עמ' 172 - 182, 383 - 389 [פירוש ספרא דצניעותא, נחש - משיח]. (BM 527.1 S36 L54)

ב. ר' משה חיים לוצאטו, קנאת ה' צבאות, בתוך: ח' פרידלנדר (עורך), ספר גנזי רמח"ל, בני ברק

תש"ם, עמ' צח-ק"ב (*לודא שזה כך גם במהדורה זו, זה מ'התהפכות הנחש' ועד 'חמה לבנה וכוכבים'.
(BM 525 A9 L8813)

8. ר' נחמן מברסלב

ר' נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן, חלק א, תורה סד. נמצא במהדורות רבות סביב N33 531.2 BM
ובאינטרנט L5

9. בעל השם

ר' שלמה אלישיב, לשם שבו ואחלמה: דרושי עולם התוהו, חלק ב, דרוש ה, ענף ג, קכח ע"א-קלג
ע"ב. , פיטרקוב תרע"ב, להוריד באתר: <http://www.hebrewbooks.org/5987>

חומר לקריאה נוספת:

לא רלוונטי

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות:

למגישים עבודת סמינר, הציון כולל הצגה בכיתה (לפרטים ראו בסיליבוס המודפס שנמצא גם באתר
הקורס). למגישים עבודת סוף קורס, עבודה זו מהווה 100% של השקלול.